

линии. Точно так же концепции управления воздушными судами на автомобильном транспорте должны учитывать эти характеристики городской службы для успешного решения задач управления.

В свете санкции против РЖД, которые ввел Европейский союз с августа 2022 года, российский уголь перестанет импортироваться в западном направлении. В такой ситуации поставлять данное топливо из Казахстана в Европу становится весьма затруднительно. Так как ограничения, которые наложили на «Российские железные дороги» создали новые препятствия для транспортировки казахстанского угля по европейским договорам. В этих условиях необходимо построить, так называемые «зеленые коридоры» для транспортировки угля и других грузов, с привлечением казахстанских представителей логистических компаний, у которых есть такие возможности и достаточно вагонов. Но это требует изменений в некоторых нормативных актах.

При этом существует возможность занять рынки сбыта России. Но сразу возникает вопрос о том, какой будет железнодорожный тариф, скорость продвижения грузов и будет ли с учетом транспортной составляющей наш уголь конкурентоспособным. Оптимизация величин применяемых ресурсов, экономическое обоснование анализа взаимодействия факторов, влияющих на результаты производственно-хозяйственной деятельности угледобывающих предприятий объясняет актуальность необходимости совершенствования логистической структуры в системе управления цепями поставок продукции предприятий угольной промышленности Республики Казахстан.

Литература

1. Akhmetzhanov B., Tazhibekova K., Shametova A., Urazbekov A. Coal supply chain management and economic efficiency of using high-ash coking coal in ferroalloy manufacturing //International Journal of Supply Chain Management. –2019. –Vol. 8, №5. – P.624-632.

2. Логистика и управление цепями поставок : учебник для вузов / В. В. Щербаков [и др.] ; под редакцией В. В. Щербакова. – Москва : Издательство Юрайт, 2022. – 582 с.

Мурзакаримова Ж., 2 курс (академика Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – аға оқытушы Ескендір Н.Н.

ҚАЗАҚСТАННЫҢ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫНА ТАЛДАУ

Нарықтық экономиканың негіздеріне сай елімізде экономикалық әлеуетті қайта құру, әсіресе, агроөнеркәсіптік шаруашылығын жүргізуде жетілдірілген және тиімді экономикалық әдістерді қолдану, ауыл шаруашылығының мекемелерін өзін - өзі дербес және демократиялық негізде басқару, өзін - өзі қаржыландыру жүйесіне көшіру жүзеге асырылуда және кең қолдау табуда.

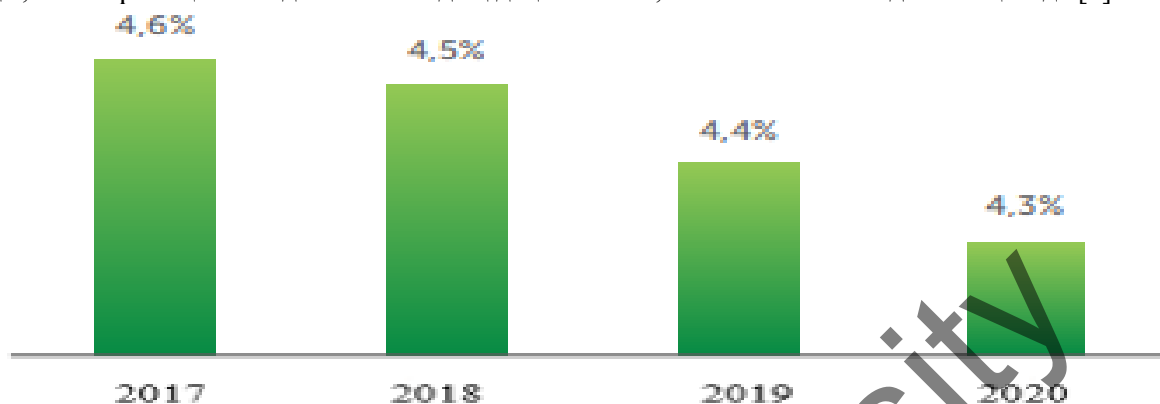
Агроөнеркәсіп кешені тікелей ауылшаруашылығынан шығатын өнімдермен байланысты болғандықтан ауыл шаруашылығы агроөнеркәсіп кешенінің өсуі мен дамуының негізі болып саналады. Қазіргі кезде ауыл шаруашылығының өнімін өндіруге және халық қажетін қанағаттандыруға Қазақстан Республикасының және ТМД елдерінің көптеген салааралық кешендерінің құрамына кіретін жүздеген халық шаруашылығының салалары қатысып, өз үлестерін қосуда.

Қазақстанда ауылшаруашылық кешені басқа шаруашылық салаларымен салыстырғанда өте күрделі шаруашылық құралы болып саналады. Оның өсіп-өркендеуіне мемлекет тарапынан ұдайы көңіл аударылып, жыл сайын қомақты қаражат пен материалдық ресурстар бөлініп отырады. Агроөнеркәсіп кешенінде тәуелсіздік алған алғашқы жылдардың өзінде халық шаруашылығының 40 пайызынан астам негізгі қоры, өндіріс өрісінде қызмет атқаратын адамның 38 пайызы шоғырланған. Сонымен қатар, ұлттық табыстың 1/3 бөлігін қамтыған. Көптеген азық-түлік өнеркәсібі, сол сияқты жеңіл өнеркәсіптің көп салалары осы агроөнеркәсіп кешенінің шикізаттарымен жұмыс атқарады.

Жаңа типтегі агроөнеркәсіптік бірлестіктер басқарудың территориялық және салалық принциптерін үйлестірудің ең ұтымды формасы болып саналады. Қазақстан агроөнеркәсіп кешенінде түпкі өнімді көбейту процесі сатыларының арасындағы өндірістік- экономикалық байланыстардың атқарар ролі зор. Өндірістің әрбір сатысында материалдық ресурстар бір түрден өндірістің келесі сатысында пайдалануға қажетті немесе соңғы сатысында тұтынушыларға сатуға

керекті ресурсқа айналып отырады. Өндірістің әр сатысы ұдайы өндірістің барлық басқа сатыларына орындалған функциялардан ерекше, өзіне тән функциялармен сипатталады.

Елімізде Ұлттық статистика бюросының деректеріне сүйенсек елдің жалпы ішкі өнімінің (бұдан әрі – ЖІӨ) 5 пайызға жуығы ауыл шаруашылығында жасалады, ал 2020 жылдың қорытындысы бойынша ауыл шаруашылығы өнімдерінің жалпы шығарылымы 3,3 трлн. теңгені құрады, яғни бұл нақты мәнде 2018 жылдың деңгейінен 4,1 %-ға төмен екендігі анықталды[1].

1-сурет. Қазақстанның ЖІӨ құрылымындағы ауыл шаруашылығының үлесі, %[1]

Қазіргі уақытта Қазақстанда өндірілген жалпы ауыл шаруашылығы өнімінің 45% -ы - мал шаруашылығы. 2017-2021 жылдарға арналған агроөнеркәсіп кешенінің дамыту шеңберінде мал шаруашылығы саласында инвестициялық жобаларды субсидиялауға шамамен 30% немесе 35,9 млрд. теңге бөлінді.

Коронавирустық инфекцияның жалғасып жатқан пандемиясына байланысты Қазақстанда экономиканы одан әрі тұрақтандыру және агроөнеркәсіптік кешенді (АӨК) қолдау үшін өткен жылы мемлекеттік қолдау шаралары күшейтілді. ҚР Ауыл шаруашылығы министрлігінің ақпаратына сәйкес, мемлекеттік қолдау шаралары АӨК субъектілеріне салық салу бөлігінде қарастырылған.

Бәсекеге қабілетті агроөнеркәсіп кешенінің қалыптастыруға болады, бұл өз кезегінде ауылдық жерлердің кешенді дамуы мен нарық талабына сай елімізде жағымды құбылыстарды қалыптастыра отырып, өмір сүру деңгейінің жоғарылауына әкеледі, нарық отандық өніммен қамтамасыз етіліп, азық-түлік қауіпсіздігі біршама толығымен шешіліп, жаңа жұмыс орындары пайда болады, жаңа мал мен өсімдік тұқымдары шығарылу арқылы еліміздің агроөнеркәсіп кешені бәсекеге қабілетті болады. Ең бастысы Қазақстан агроөнеркәсіп кешені жоғары дамыған мемлекет қатарына қосылатынына сенімді болуымыз қажет.

Әдебиеттер:

1 Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігі Ұлттық статистика бюросы мәліметтері.- //http://www. stat.gov.kz

Мухамединова Н. Ш., 3 курс (ҚарУ им. Академика Е. А. Букетова)
Научный руководитель – м.э.н., ст. преподаватель Мусина С. Т.

ОЦЕНКА ПОКАЗАТЕЛЕЙ УРОВНЯ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

На фоне становления и углубления рыночных отношений конечной целью экономических реформ является увеличение доходов и повышение благосостояния населения. Необходимость постоянного повышения уровня жизни населения требует социализации экономики. Согласно экономической литературе, уровень жизни – это естественные объективные условия жизни: трудоустройство, заработная плата, формы миграции, характер жилья, благосостояние семьи, развитие социального сектора [1].

Последние тридцать лет Казахстан проходит через период глубоких изменений в социальной системе и экономике. Как в период трансформации системы, так и в настоящее время, были проведены многочисленные исследования. Отчеты этих исследований показывают социальную и территориальную дифференциацию условий жизни в Казахстане и проводятся сравнения с